(ט) אֵין מְזַמְּנִין (י) עָלָיו: ו זְ נָשִׁים וַעֲבָדִים (יא) וּקְטַנִּים (יב) אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם, (יג) אֲבָל מְזַמְּנִין
(ג) [ג] לְעַצְמָן. וְלֹא תְּהֵא חֲבוּרָה שֶׁל נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים מְזַמְּנִין יַחַד מִשּׁוּם (יד) פְּרִיצוּתָא דַּעֲבָדִים, אֶלָּא
נָשִׁים לְעַצְמָן וַעֲבָדִים לְעַצְמָם, ח וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְזַמְּנוּ (טו) בַּשֵּׁם: ז * ט נָשִׁים מְזַמְּנוֹת לְעַצְמָן, (טז) רְשׁוּת. * אֲבָל
כְּשֶׁאוֹכְלוֹת עִם הָאֲנָשִׁים (יז) חַיָּבוֹת, (יח) * וְיוֹצְאוֹת בִּזְמוּן שֶׁלָּנוּ. הַגָּהּ: [*] (יט) אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְבִינוֹת (הרא"ש
(פ"ז סי' ו) ומרדכי ריש פרק ג' שאכלו (סי' קנח) בשם רש"י): ח י אֲנַדְרוֹגִינוֹס (כ) * מְזַמֵּן לְמִינוֹ, וְאֵינוֹ מְזַמֵּן (כא) לֹא
לַאֲנָשִׁים וְלֹא לְנָשִׁים: ט כ טֻמְטוּם (כב) אֵינוֹ מְזַמֵּן כְּלָל: י ל קָטָן (כג) שֶׁהִגִּיעַ לְעוֹנַת (ד) [ד] (כד) הַפָּעוֹטוֹת

זְ בְּרָכוֹת מ"ה (ע"א).
חְ רַמַּ"ם פֶּרֶק ה' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"י).
טְ סְמ"ג (עשין כו) בְּשֵׁם ר"י מַהֲרִי"א דַּעֲרֶכִין (ב'). [ג'] (ע"א). יְ מַהֲרִי"א דְּרַאש הַשָּׁנָה כ"ט (ע"א) לְעִנְיַן שׁוֹפָר. כְּ שָׁם.
לְ בְּרָכוֹת מ"ח (ע"א).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַזְּמוּן, אֲבָל הַמְזַמְּנִים עַצְמָם אֵין לָהֶם לַעֲנוֹת אָמֵן עַיֵּן שָׁם:

ו [ג] לְעַצְמָן. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּלְבוּשׁ (ס"ז) דְּאֲפִלּוּ עִם בַּעֲלָהּ אֵין נָאֶה לְזַמֵּן, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק"ג) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סי' קצז סק"ב), וְעַיֵּן בְּגֶן הַמֶּלֶךְ סִימָן ע"ה שֶׁגְּדוֹל אֶחָד הָיָה מְזַמֵּן הוּא וּבְתּוֹ וְדַיָּנָהּ דְּבָרִיו, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם דְּאַף לְצֹרֶךְ אִשָּׁה אוֹ עֶבֶד לְהַזְקִיקַת הַשֵּׁם בַּעֲשָׂרָה לֹא רָאָה נוֹהֲגִין כֵּן, וְכֵן כָּתַב בְּאֻגּוּר (סי' רס) עַיֵּן שָׁם: ז [בהג"ה] אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִינוֹת. עַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (סק"ה) הֵבִיא דִּבְרֵי הַלְּבוּשׁ דְּאַף שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן צְרִיכִין לְהַבִּין מִכָּל מָקוֹם בִּרְכַּת הַזְּמוּן אֵין צָרִיךְ לְהַבִּין. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) שֶׁכָּתַב שֶׁהַלְּבוּשׁ בָּא לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַּת הַלְּחֶם חֲמִשָּׁה פ"ז אות טו) שֶׁהַקְּשָׁה מִסִּימָן קצ"ג (ס"א) דְּאֵיתָא דְּצָרִיךְ שְׁיָרִים, וְלָכֵן מְחַלֵּק בֵּין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לִבְרָכַת הַזְּמוּן וְטַעַם הַחִלּוּק בָּזֶה עַיֵּן שָׁם, וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דְּמִיירֵי שֶׁהֵם מְבָרְכוֹת בְּעַצְמָם בִּלְחַשׁ, רַק בִּרְכַּת הַזְּמוּן צָרִיךְ שְׁיָרִים, וְעַיֵּן בְּלְבוּשׁ (טַעַם) [שָׁעִם] הָאֵלִיָּה זוּטָא (דפוס ברדיטשוב) שֶׁכָּתַב צְרִיכוֹת שְׁיָרִים לְעַצְמָם בִּלְחַשׁ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְיֵשׁ כָּאן חִסָּרוֹן תֵּבוֹת וְצָרִיךְ לוֹמַר צְרִיכוֹת שְׁיָרִים אוֹ שֶׁיְּבָרְכוּ בְּעַצְמָם בִּלַּחַשׁ וְהָיְינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:
יְ [ד] הַפָּעוֹטוֹת. וְעַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"ד) שֶׁהוּא קֻשְׁיַּת הַיד אַהֲרֹן (הגב"י), וְהֶמְגֵּן אַבְרָהָם עָצְמוֹ סִימָן תרנ"ח (סק"ט) כָּתַב בֶּן שֵׁשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רל"ה (ס"א)

בַּאֵר הַיטֵב

ו (ג) לְעַצְמָן. עַיֵּן בְּסֵפֶר (יד) [יָדַי] אֲלִיהוּ דַּף ק"ט עַמּוּד ג' (חידושים ד"ה לשון הרי"ן בפרק הקורא): י (ז) הַפָּעוֹטוֹת. כְּבָן שֵׁשׁ אוֹ כְּבָן שִׁבְעָה. וְהֶמְגֵּן אַבְרָהָם (סק"י) כָּתַב כְּבָן תְּשָׁעָה אוֹ כְּבָן עֲשָׂרָה עַיֵּן שָׁם, אֶפְשָׁר דְּטַעוּת סוֹפֵר הוּא:

בְּאוּר הֲלָכָה

נְבָט שֶׁקִּלְאוּ הֵכִי עֲבַד עֲבוֹדָה זָרָה אַף עַל פִּי כֵן יַעֲנֹשׁ גַּם עַל קְלוּת כְּגוֹן עֲרוֹבֵי תַּבְשִׁילִין וְכַדּוֹמֶה, וְכֵן מוּכָח בְּתוֹסְפוֹת חֲגִיגָה כ"ב (ע"א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל כְּמַאן בְּסוֹף הַדִּבּוּר עַיֵּן שָׁם. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתוּב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בְּרָכוֹת (מז: ד"ה והכותי) עַיֵּן שָׁם:

ז * נָשִׁים מְזַמְּנוֹת לְעַצְמָן רְשׁוּת. וְדַעַת הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ שֶׁהָעִקָּר כְּהָרַא"ש (פ"ז סי' ד) וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (לג, ד"ה ונראה) ג] שֶׁנָּשִׁים מְזַמְּנוֹת לְעַצְמָן חוֹב. אַף
הָעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ כֵּן:
* אֲבָל כְּשֶׁאוֹכְלוֹת עִם הָאֲנָשִׁים. פְּשׁוּט דְּהֵיינוּ אֲפִלּוּ אִשָּׁה אַחַת:
* וְיוֹצְאוֹת בִּזְמוּן שֶׁלָּנוּ. וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַיַּד הַקְּטַנָּה (הל' ברכות פ"ט אות עא) דְּהֵיא אֲסוּרָה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַזִּמּוּן וּלְהוֹצִיא אֶת הָאֲנָשִׁים, אֶלָּא שֶׁצְּרִיכָה לִשְׁמֹעַ וְלָצֵאת מֵהַזִּמּוּן שֶׁמְּבָרְכִין הָאֲנָשִׁים:
ח * מְזַמֵּן לְמִינוֹ. וְאִם הוּא רְשׁוּת אוֹ חוֹב עַיֵּן בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ה) וּלְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ט) אֵין מְזַמְּנִין. וַאֲפִלּוּ (ט) לְהָאוֹמְרִים שֶׁאִם רָצָה לְהַחְמִיר וְלַעֲנוֹת וּלְבָרֵךְ הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהוּא פָּטוּר אֵינוֹ מִצְטָרֵף. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ע"א סָעִיף קָטָן ד' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה לְעִנְיַן אִם יֵשׁ חֲבוּרָה בָּעִיר הַמְיֻחָדִים לְהוֹצָאַת הַמֵּת וּמְסָרָהוּ לָהֶם: (י) עָלָיו. וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ לְהוֹצִיא לַאֲחֵרִים לֹא מְהֻנֵּי, דְּכָל שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ פָּטוּר מִן הַדָּבָר אֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא לַאֲחֵרִים [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג)]: ו (יא) וּקְטַנִּים. עַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י': (יב) אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם לֹא הָיוּ רַק שְׁנֵי אֲנָשִׁים אֵין אֲלוּ מִצְטָרְפִין לִשְׁלֹשָׁה שֶׁיִּתְחַיְּבוּ עַל יָדָם בִּזְמוּן, מִשּׁוּם דְּאֲלוּ אֵינָן בְּנֵי חִיּוּבָא בִּזְמוּן, וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ז'. (ג) וַאֲפִלּוּ אִם רָצוּ לְזַמֵּן עִמָּהֶם גַּם כֵּן אֵין רַשַּׁאי, וְגָרַע מִנָּשִׁים בְּעַצְמָן אוֹ עֲבָדִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עַל כָּל פָּנִים רְשׁוּת לְזַמֵּן וּכְדִלְקַמִּיהּ,
מִשּׁוּם שֶׁאֵין חֲבֵרְתָן נָאֶה שֶׁיִּהְיֶה הַצְּרוּף שֶׁל שְׁלֹשָׁה עַל יְדֵי הַנָּשִׁים, וְכֵן עַל יְדֵי הָעֲבָדִים שֶׁהֵם פְּרוּצִים בְּזִמָּה, וַאֲפִלּוּ אִשָּׁה עִם בַּעֲלָהּ וּכְנֶיהָ גַּם כֵּן אֵין נָכוֹן לְהִצְטָרֵף מִטַּעַם זֶה: (יג) אֲבָל מְזַמְּנִין לְעַצְמָן. רְשׁוּת. (ד) וְקָאֵי אִנָּשִׁים וַעֲבָדִים וְלֹא אַקְטָנִים, דְּקִטָּנִים לָאו בְּנֵי מִצְוָה נִינְהוּ לוֹמַר שֶׁיְּזַמְּנוּ לְעַצְמָן: (יד) פְּרִיצוּתָא דַּעֲבָדִים. שֶׁהֲשׁוּדִים עַל הַזְּנוּת וְעַל מִשְׁכַּב זְכוּר. (ה) וְלָכֵן אֲפִלּוּ יֵשׁ שְׁלֹשָׁה עֲבָדִים אֵין מְזַמְּנִין עִם הַנָּשִׁים בַּחֲבוּרָה אַחַת, דְּאַתְיָא אֵיכָא פְּרִיצוּתָא: (טו) בַּשֵּׁם. דְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם הוּא דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, וְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה אֵינָנוּ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה זְכָרִים וּבְנֵי חוֹרִין, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן נ"ה (ס"א): ז (טז) רְשׁוּת. יֵשׁ לוֹמַר הַטַּעַם (ו) דְּלֹא רָצוּ חֲכָמִים לְהַטִּיל עֲלֵיהֶם חִיּוּב בִּרְכַּת הַזִּמּוּן כְּשֶׁהֵם בִּפְנֵי עַצְמָן, מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ מָצוּי בְּקִיאוּת בִּבְרָכַת הַזִּמּוּן: (יז) חַיָּבוֹת וְכוּ'. וְאַף עַל גַּב דְּנִתְבָּאֵר בְּסָעִיף קָטָן י"ב דְּאֵין מְזַמְּנִין אֲנָשִׁים וְנָשִׁים בְּיַחַד מִשּׁוּם שֶׁאֵין חֲבוּרָתָן נָאָה, (ו) הֵיינוּ דַּוְקָא הָתָם שֶׁהָאֲנָשִׁים הֵם רַק שְׁנַיִם וְחִיּוּב זִמּוּן בָּא עַל יְדֵי צֵרוּף נָשִׁים לְהָכִי מִינְּכַר צֵרוּפָן וְהִתְחַבְּרוּתָן יַחַד וּגְנַאי הַדָּבָר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא מַיְירֵי כְּשֵׁשׁ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים זוּלָתָן וְאֵין צָרִיךְ כְּלָל לְצֵרוּפָן לְעִנְיַן חִיּוּב זִמּוּן, וְלָכֵן אַף שֶׁהַנָּשִׁים (ח) וַעֲבָדִים מִצְטָרְפִין לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתָן בִּשְׁמִיעָה מֵהַמְבָרֵךְ וְלַעֲנוֹת אַחֲרָיו בִּרְכַּת הַזִּמּוּן, אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם גְּנַאי: (יח) וְיוֹצְאוֹת וְכוּ'. שֶׁכְּמוֹ שֶׁהָאֲנָשִׁים מוֹצִיאִים לָאֲנָשִׁים כֵּן הֵם מוֹצִיאִים לַנָּשִׁים. (ט) [א]וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז (ס"ו) שֶׁדַּעְתּוֹ שֶׁאִם רָצוּ הַנָּשִׁים לְהִתְחַלֵּק מֵחֲבוּרַת הָאֲנָשִׁים וּלְזַמֵּן בִּפְנֵי עַצְמָן הָרְשׁוּת בְּיָדָן: (יט) אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְבִינוֹת. וְעַיֵּן בְּסִימָן קצ"ג בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ה' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים דְּיוֹצְאוֹת גַּם יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּשִׁמְיָעָה מִפִּי הַמְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְבִינוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכָתַבְנוּ שָׁם דְּמִכָּל מָקוֹם יוֹתֵר נָכוֹן שֶׁיֹּאמְרוּ אַחַר הַמְבָרֵךְ מִלָּה בְּמִלָּה בְּלַחַשׁ אִם אֶפְשָׁר לָהֶם: ח (כ) מְזַמֵּן לְמִינוֹ. דְּכָל אַנְדְּרוֹגִינוֹס אֶחָד הֵם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּטֻמְטוּם לְקַמִּיהּ, דְּשָׁמָּא זֶה כְּשֶׁיִּקָּרַע יִמְצָא זָכָר וְזֶה נִקְבָה, וְאֵין נָשִׁים מִצְטָרְפוֹת עִם הָאֲנָשִׁים וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ו': (כא) לֹא לַאֲנָשִׁים וְכוּ'. דְּשָׁמָּא (י) נִקְבָה הִיא (יא) וְנִתְבָּאֵר בְּסָעִיף ו' שֶׁאֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן, וְכֵן עִם הַנָּשִׁים דְּשָׁמָּא זָכָר הוּא וְאֵין חֲבֵרְתָן נָאָה וְכַנַּ"ל: ט (כב) אֵינוֹ מְזַמֵּן כְּלָל. הֵיינוּ אֲפִלּוּ עִם שְׁנֵי טֻמְטוּמִים אֲחֵרִים, וְכָל שֶׁכֵּן עִם הַנָּשִׁים וְנָשִׁים. וּמִכָּל מָקוֹם פָּשׁוּט דְּעִם אֲנָשִׁים יָכוֹל לְהִצְטָרֵף, דְּלֹא גְּרִיעָא מֵאִשָּׁה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ז': י (כג) שֶׁהִגִּיעַ וְכוּ'. וּפְחוֹת מִזֶּה (יב) אֵין דַּעְתּוֹ חָשִׁיב לְכָלוּם אֲפִלּוּ יוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין: (כד) הַפָּעוֹטוֹת.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (כ) הַגְּרַ"ז (ס"ו). וּמַיְירֵי כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל עֲבוּרוֹ בְּצָרְכֵי הַקְּבוּרָה וּמִכָּל מָקוֹם לֹא מִטְּרוּ עֲדִין לְמֵיתַב. עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד): ו (ג) רַבֵּנוּ יוֹנָה (לג. ד"ה נשים) וּלְבוּשׁ (ס"ז). וְדַע דִּלְעִנְיַן עֲבָדִים לֹא אִכְּפַת לְהוּ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִהְיֶה רְשׁוּת לְזַמֵּן עִם הָאֲנָשִׁים רַק בְּרִבְּנוּ יוֹנָה הַנַּ"ל: (ד) מָאֵמַר מָרְדְּכַי (סק"ב): (ה) מֶגֶן אַבְרָהָם (סק"ד): ז (ו) וְאִפְשָׁר עוֹד מִשּׁוּם דְּלִכְתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בִּשְׁלֹשָׁה לְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן (קפ"ג) [קפ"ב] סָעִיף א' בְּהַג"ה, וּכְאִשָּׁה גְּנַאי הַדָּבָר. וּלְפִי דִּבְרֵינוּ נִיחָא מַה שֶּׁחִיְּבוּם בִּזִּמּוּן כְּשֶׁהֵם עִם הָאֲנָשִׁים. וּבִלְבוּשׁ כָּתַב הַטַּעַם דִּלְכָהֳכִי חִיְּבוּת עִם הָאֲנָשִׁים מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּחָל הַחִיּוּב עַל הָאֲנָשִׁים חָל גַּם כֵּן עֲלֵיהֶם: (ז) ר"ן (מגילה ו: ד"ה מתני'): (ח) עָרְכִין ג' (ע"א): (ט) וּכְיָד הַקְּטַנָּה (הל' ברכות פ"ט אות עב) לֹא כָּתַב כֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה שֶׁטַּעַם הַגְּרַ"ז דִּכְיוָן דְּאִיכָּא לְהוּ בִּזְמוּן מֵהַמַּת שֶׁאָכְלוּ בְּחַבּוּרָה שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים וְחָל מִצְוַת הַלְּבוּשׁ, אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁנִּפְרְדוּ מֵהֶם לֹא פָּקַע חִיּוּבָם בִּזְמוּן וְלֹא רְשׁוּת. וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לְחַלֵּק לְעִנְיַן מְזַמְּנִין. ב] וּבשו"ע הרב שם (בסוגריים) שיכולים לעשות כן רק אם האנשים הם פחות מעשרה שאינם מזמנים בשם, ואם הם עשרה מזמנים בשם אסורים

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] והוסיף בשו"ע הרב שם (בסוגריים) שיכולים לעשות כן רק אם האנשים הם פחות מעשרה שאינם מזמנים בשם, ואם הם עשרה מזמנים בשם אסורים לחלק לעצמן. ב] ובשו"ע הרב (ס"ו) כתב נשים האוכלות בפני עצמן פטורות לזמן, ואם רצו לזמן הרשות בידם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְיוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין, מְזַמְּנִין עָלָיו (כה) וּמְצָטָרֵף (כו) בֵּין לִשְׁלשָׁה [מ]בֵּין לַעֲשָׂרָה. הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַיִן מְצָרְפִין אוֹתוֹ כְּלָל *עַד שֶׁיִּהְיֶה בֶּן שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה (כז) דְּאָז מִתְחַזְקִינַן לֵיהּ כַּגָּדוֹל שֶׁהֲבִיא (ה) שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת (הרא"ש פס פ"ו ג) והמרדכי פרק שלשה שאכלו (פ' קמב) וטור), וְכֵן נוֹהֲגִין וְאֵין לְשַׁנּוֹת. (ו) (כח) [א]וְחַרַשׁ (כט) וְשׁוֹטֶה, אִם מְכַוְּנִים וּמְבִינִים *מְצָטָרְפִין לְזִמּוּן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַחֵרֵשׁ שׁוֹמֵעַ הַבְּרָכָה (מהרי"ל (סל"ו נע"ב)): **יא** [ב]נִמְשָׁנּוּדּוּהוּ עַל עֲבֵרָה, (ל) אֵין מְזַמְּנִין עָלָיו:

ר דִּין הַמַּפְסִיק כְּדֵי לְבָרֵךְ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]שְׁלשָׁה (א) *שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד, אֶחָד (ב) מַפְסִיק (ג) עַל בָּרְחוּ לִשְׁנַיִם וְעוֹנָה עִמָּהֶם בִּרְכַּת (ג) [ב] זִמּוּן,

בְּאֵר הַיטֵב

(ה) **שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.** פֵּרוּשׁ אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק אַחַר שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת אֲבָל אִי יָדְעִינַן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת אֵין מְזַמְּנִין עָלָיו. וּלְהוֹצִיא אֲחֵרִים בָּעִינַן שֶׁיִּדָּעִינַן בְּוַדַּאי שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. מִיהוּ אִם כָּל אֶחָד מִבָּרְךְ לְעַצְמוֹ בְּלֹחַשׁ לֵית לַן בָּהּ, עַיֵּן סִימָן (קצ"ו) [קצ"ז] סָעִיף קָטָן ח׳. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ו): (ו) **וְחַרַשׁ.** דַּוְקָא חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, וְשׁוֹטֶה שֶׁאֵינוֹ שׁוֹטֶה גָּמוּר. לֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות פ"ו אות נד): מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ח):

א (ג) **עַל בָּרְחוּ.** וְאִם לֹא הִפְסִיק, הוּא אֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי זִמּוּן. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"א): (כ) **זִמּוּן.** כָּתַב הַשּׁוּר מִי שֶׁהִפְסִיק פַּעַם אַחַת יָכוֹל לְהַפְסִיק פַּעַם שְׁנִית. וְכָתַב הַפ"ח (ס"ו) דְּמַיְרֵי שֶׁמִּפְתַּחְלָה אָכְלוּ שְׁלֹשָׁה וְהִפְסִיק אֶחָד לִשְׁנַיִם וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ שְׁנַיִם אֲחֵרִים וְאָכְלוּ עִם הָאֶחָד, וְלֹא שִׁיֵּךְ לוֹמַר פָּרַח זִמּוּן מִינֵיהּ דְּכֵיוָן דְּנִצְטָרְפוּ עִמּוֹ שְׁנַיִם אֲחֵרִים שֶׁלֹּא זִמְּנוּ יְכוֹלִים לְזַמֵּן עָלָיו. וְלָאו דַּוְקָא פַּעַם שְׁנִית דְּהוּא הַדִּין פַּעַם שְׁלִישִׁית אוֹ יוֹתֵר יָכוֹל לְזַמֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג), אֲבָל אִם הָיוּ חֲמִשָּׁה בַּחֲבוּרָה אַחַת וְהִפְסִיק אֶחָד לִשְׁנַיִם, שׁוּב לֹא יוּכַל לְזַמֵּן עִם הַשְּׁנַיִם הַנִּשְׁאָרִים דְּפָרַח זִמּוּן מִכְּלָלוֹ. אֲבָל אִם הָיוּ שִׁבְעָה אוֹ שְׁמוֹנָה וְהִפְסִיק לִשְׁנַיִם, יוּכַל לְהַפְסִיק אֶחָד כָּךְ פַּעַם שְׁנִית. כָּתַב הַשּׁוּר וְאִם הֵם עֲשָׂרָה מִפְסִיקִין שְׁלֹשָׁה לִשְׁבָעָה, וְאֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק אֶלָּא עַד שֶׁיֹּאמְרוּ בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, וְאִם חָזְרוּ הַשְּׁלֹשָׁה וְאָכְלוּ יְכוֹלִים לְזַמֵּן יַחַד. וְכָתַב

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַיֵּן שָׁם, וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף כָּתַב לִיַּשֵּׁב קְצָת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה:

א [ב] **זִמּוּן.** [עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב] וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַשּׁוּר עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ג) וּבְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ג) וְיֵד אֶפְרַיִם. וְעַיֵּן שָׁם בְּאֲלִיָּה רַבָּה דְּאַרְבָּעָה מְפַסְּקִין לְעֲשָׂרָה כַּיָּוֹן דְּשִׁשָּׁה הָרִי רוּבָּא עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵר הַיטֵב בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם אִם הָיוּ חֲמִשָּׁה בַּחֲבוּרָה כו', עַיֵּן בְּאֹרַח הָעוֹר שְׁחוֹלֵק בָּזֶה וּכְבֵירָא לֵיהּ דְּלֹא פָּרַח זִמּוּן מִנַּיְיהוּ כַּיָּוֹן שָׁזֶּה שֶׁהִפְסִיק הָיָה בִּדְעָתּוֹ לֶאֱכֹל עוֹד, עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּדַבְּרֵי תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ל. ד"ה ומפני) מֻשְׁמָע שֶׁאִפְלּוּ אִם הַשְּׁלֹשָׁה בֵּרְכוּ לְגַמְרֵי וְהָלְכוּ לָהֶם וּשְׁנַיִם נִשְׁאֲרוּ וְאָכְלוּ יַחַד, וּבָא שְׁלִישִׁי וְאָכַל כַּדַּיִת פַּת עִמָּהֶם, מִצְטָרְפִין לְזִמּוּן. וְכָתַב בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ה), הֵיכָא שֶׁאָכְלוּ עֲשָׂרָה, וַחֲמִשָּׁה נִפְרְדוּ וּבָאֵי בְּרִיבִי וַחֲמִשָּׁה לֹא נִמְרוּ, וְאֶחָד מֵהֶם נִתְרַצָּה לְהַפְסִיק, אִי מִקְּרֵי רוּבָּא לוֹמַר שֶׁצְּרִיכִין הָאַרְבָּעָה לְהַפְסִיק, דְּיֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן דְּלֹאו מִדִּינָא רַק שֶׁזֶּה נִתְרַצָּה מִדַּעְתּוֹ לֹא מִקְּרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַיְנוּ כְּבָן תֵּשַׁע אוֹ כְּבָן עֶשֶׂר [מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ו)]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יג) דְּהוּא הַדִּין בְּפָחוֹת מִשְּׁעוּר זֶה אִם הוּא רַק מִבֶּן שֵׁשׁ וָמַעְלָה אִם הוּא חָרִיף וְיוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין: (כה) **וּמְצָטָרֵף** וכו'. הַיְנוּ (יד) אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם, בֵּין לִשְׁלשָׁה בֵּין לַעֲשָׂרָה: (כו) **בֵּין לִשְׁלשָׁה** וכו'. וְהָא דְּאִיתָא בְּסָעִיף ו׳ דְּאֵין מְזַמְּנִין עַל הַקָּטַנִּים, מַיְרֵי בְּקִטַנִּים בְּיוֹתֵר אוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין: (כז) **דְּאָז** מַחְזִקִינַן וכו'. דְּאָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְכָלַל שְׁנִים מִפְּתָמָא כְּבָר הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְאֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה אַחַר זֶה, (טו) אֲבָל אִם בְּדָקוּהוּ וְנִמְצָא שֶׁאֵין בּוֹ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לֹא מְצָרְפִינַן לֵיהּ לְזִמּוּן. וְכָל אֵלּוּ הַדְּעוֹת הוּא רַק לְעִנְיַן צֵרוּף שֶׁיִּהְיֶה מְצָטָרֵף לִשְׁלשָׁה וְלַעֲשָׂרָה, (טז) אֲבָל שֶׁיִּהְיֶה הוּא הַמְזַמֵּן וְיוֹצִיא אֲחֵרִים (יז) בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן, לְכָלַי עָלְמָא אֵינוֹ מוֹצִיא עַד שֶׁיִּהְיֶה בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וְיָדוּעַ שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא מִן הַתּוֹרָה וּבְשֶׁל תּוֹרָה אֵין סוֹמְכִין עַל חֲזָקָה זוֹ דְּמִסְתָּמָא הֵבִיא. (יח) מִיהוּ אִם הַמְזַמֵּן אֵינוֹ אוֹמֵר כִּי אִם נְבָרֵךְ, וְכָל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מְבָרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעַצְמוֹ כְּמִנְהָגֵנוּ [וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן קפ"ג סָעִיף ז׳], לֵית לַן בָּהּ, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה סָמְכִינַן (יט) בָּזֶה עַל חֲזָקָה: (כח) **וְחַרַשׁ.** מַיְרֵי (כ) בְּחֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. דְּאִלּוּ בְּחֵרֵשׁ גָּמוּר קַיְימָא לַן דְּפָטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת כְּקָטָן, דְּלָאו בַּר דַּעָה הוּא, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן נ"ה סָעִיף ח׳, וְאֵינוֹ מְצָטָרֵף. [ג]וְחֵרֵשׁ הַשּׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, עַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (א"א סק"ח): (כט) **וְשׁוֹטֶה.** לֹא מַיְרֵי בְּשׁוֹטֶה גָּמוּר, דְּזֶה (כא) אֵין מִצְטָרֵף, אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ חָכָם כָּל כָּךְ כְּשֶׁאָר אִינְשֵׁי, וְהָעָם מַחֲזִיקִין אוֹתוֹ לְשׁוֹטֶה: **יא** (ל) **אֵין מְזַמְּנִין עָלָיו.** (כב) בֵּין לִשְׁלשָׁה בֵּין לַעֲשָׂרָה, שֶׁזֶּהוּ לְשׁוֹן *) נִדּוּי בְּסִימָן נ"ה סָעִיף יח׳, וּבְבֹאוּר הֲלָכָה (ד"ה אין):

א (א) **שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד** וכו'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ט) שֶׁהִתְחִילוּ לֶאֱכֹל כְּאֶחָד, וְנִמְרוּ שְׁנַיִם מֵהֶם תְּחִלָּה וְרוֹצִים לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: (ב) **מַפְסִיק עַל בָּרְחוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין הַדָּבָר תָּלוּי בִּרְצוֹנוֹ אִם רוֹצֶה לְהַפְסִיק מִפְּעוּדָתוֹ וְלַעֲנוֹת, אֶלָּא מִן הַדִּין מְחֻיָּב לָזֶה, כֵּיוָן שֶׁהֵם רַבִּים נָגְדּוֹ אֵין צְרִיכִים לְהַמְתִּין עָלָיו:

*) הַיְנוּ בִּזְמַן שֶׁהָיָה מָתֹר מִצַּד הַשְּׁרָרָה.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם הָרִיב"ש (סר תנא) וּבְמַאמַר מָרְדְּכִי (סק"ד) וּבִבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ד): (יד) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ו), וְכֵן הִסְכִּים הַבְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"ג) בִּדְעַת הַמְחַבֵּר עַיֵּן שָׁם: (טו) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים (סק"ח). וְעַיֵּן בְּמִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב חֵלֶק אֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ל"ט (בנדפס מחדש סי' מב) שֶׁגַּם הוּא הִסְכִּים כֵּן: (יז) **הַיְנוּ כְּשֶׁאָכְלוּ כְּדֵי** (ס"ק כב) **שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לֹא מְהָנֵי** [מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ז), וְכֵן כָּתְבוּ הַפְּרִישָׁה (ס"ק כב) וְהַפ"ח (ס"ק כ)]:

* **מְצָטָרְפִין לְזִמּוּן.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כח) דְּמַיְרֵי בְּחֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. לְכְאוֹרָה פְּשׁוּט דְּדַוְקָא לְעִנְיַן צֵרוּף הוּא, אֲבָל הוּא אֵין נִכּוֹן לְכַתְּחִלָּה שֶׁיִּהְיֶה הוּא הַמְזַמֵּן לְהוֹצִיא אֲחֵרִים בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן. דְּהָא קַיְימָא לַן בְּסִימָן קפ"ה סָעִיף ב׳ דִּלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, וְאִם כֵּן אַף דְּשׁוֹמֵעַ מִכָּל מָקוֹם הַם לֹא עֲדִיפָא מִדִּידֵיהּ בְּצַעְמוֹ וְנִשְׁאָר אָצְלָם הַבְּרָכוֹת בְּדִבּוּר לְבַד בְּלֹא שְׁמִיעָה לְאָזְנִים. אַחַר זֶה מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (סי' נג ס"ד) **שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן בְּצֵין זֶה, לְעִנְיַן שֶׁאֵין בְּדִאי שֶׁיִּהְיֶה שׁוֹלֵחַ שְׁבוּר לְכַתְּחִלָּה** גַּם כֵּן מִשְּׁמָעוּ זֶה, עַיֵּן שָׁם. **וְהִנֵּה בִּזְמַן שֶׁהֵיוּ הַמְזַמְּנִין מוֹצִיאִין בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן בְּוַדַּאי דְּהָכִי הוּא, אַף בְּהַיּוֹם שֶׁאֵין מוֹצִיאִין בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן כְּלָל וְכָל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, וְהַמְזַמֵּן אוֹמֵר רַק נְבָרֵךְ לְבַד, אִפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהַקֵּל בָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה הוּא אַף מְזַמֵּן לְכַתְּחִלָּה.** וְלֹא דְּמֵי לִתְפִלָּה אַף דְּהָתָם נָמֵי כָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא מַה שֶּׁחּוֹזֵר וּמִתְפַּלֵּל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אַף שֶׁכְּבָר הִתְפַּלֵּל בְּעַצְמוֹ מִקֹּדֶם הוּא מִפְּנֵי שֶׁתַּקָּנַת חַזַ"ל לֹא זֶה מְקוֹמָהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁהָעוֹנִים שֶׁאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ וכו' הָלֹא מַשְׁמִיעִים לְאָזְנֵיהֶם, וּמַה אִכְפַּת לָן אִם מִי שֶׁאוֹמֵר נְבָרֵךְ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

א * **שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד** וכו'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. וְהִנֵּה בְּשֶׁלֹּחֵן עָרוּךְ לֹא זָכַר כְּלָל אִם מַיְרֵי שֶׁהַשְּׁנַיִם הָיוּ נִחוּצִים לָצֵאת וְאָז חַיָּב בְּעַל כָּרְחוֹ הָאֶחָד לְהַפְסִיק לָהֶם מִפְּעוּדָתוֹ, אוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינָם נִחוּצִים גַּם כֵּן צָרִיךְ מִדִּינָא לְהַפְסִיק לָהֶם כְּשֶׁהֵם רוֹצִים לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. אֲבָל מִדְּסֵיּם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְבָסוֹף וְכָתַב אַף הוּא אֵינוֹ רָשַׁאי לְבָרֵךְ וְלָצֵאת לַשּׁוּק וכו', וְזֶה מַיְרֵי בְּאֵינוֹ נִחוּץ לֵילֵךְ לְדַרְכּוֹ דַּוְקָא כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו בשם הראב"ד) לְתֻרַץ שִׁיטַת רַב הַאי גָּאוֹן (הו"ד ברשב"א מה: ד"ה אחד) דְּמִקַּל לְהָאֶחָד לָצֵאת דְּמַיְרֵי בְּנָחוּץ, וּמִסְתָּמָא הֲרֵישָׁא נָמֵי מַיְרֵי בְּאֹפֶן זֶה וַאֲפִלּוּ הָכִי אֶחָד מַפְסִיק לִשְׁנַיִם בְּעַל כָּרְחוֹ. (אַם לֹא דְּנַיְמָא דְּהַבַּיִת יוֹסֵף כָּתַב זֶה רַק לְתֻרַץ דִּבְרֵי רַב הַאי גָּאוֹן, אֲבָל לְרַשְׁבָּ"א (שם) אִפְשָׁר דִּכְכִי הַאי גַּוְונָא נָמֵי לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ לְהָקֵל, וְכַאֲשֶׁר בָּאַמְתְּ מְפַקְפֵּק הַפ"ח (ס"ב) מֵאד בְּקִבּוּלָא זוֹ, וְהִמְחַבֵּר שֶׁהַבְּתִיק לְשׁוֹן הָרַשְׁבָּ"א אֶפְשָׁר דְּאַף בְּכִהַאי גַּוְונָא אָסוּר, וּלְפִי זֶה לֹא מַיְרֵי הַמְחַבֵּר כְּלָל בְּרֵישָׁא בְּאֵינוֹ נָחוּץ,

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"י) כתב: במה דברים אמורים לזימון בעשרה, שלדבר שבקדושה אין עניית המיעוט מעכבתם, אבל לזימון בג' צריך שהב' ישמעו מפי המזמן עד סיום ברכת הזן וגם שיענו אחריו ברוך שאכלנו כו' ואם לאו אין כאן זימון כלל. **ב]** ובשו"ע הרב (שם בסוגריים) השווה דין השומע ואינו מדבר לדין המדבר ואינו שומע שלזימון בעשרה מצטרפים ולא לזימון בשלשה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah